

Megjelenik ez a lap heten-kint kétszer csütörtökön és vasárnap.
Ára:
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
A szerkesztő irodája:
Nagypiac 322 szám.
Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMEKE.

Politikai, közgazdaszati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
4 hasábos garnond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1—10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
 minden igatáskor 30 kr. —
Nagyobb hirdetéseknek általuk
szerint. — Hirdetések félvétel
tértek a szerkesztőségnél.

Brassó, 1872. szept. 4.

Gr. Péchy Manóra némely kormánypárti lap rengeteg dicséreket rak erdélyi kir. biztosítműködéseért.

Különben maga a felmentő királyi kézirat is nagy elismeréssel van iránta „sikerteljes tevékenységeért.”

A „Hon” ezzel szemben azt kérdezi, hogy: ugyanhát mi sikert tud felmutatni gr. Péchy és az egész kir. biztosítműködés? Vajon javult-e általa erdély állapota? hajlandóbbak-e a kedélyek az unio megvalósítására? s a mi akadály által azon megvalósítás utjában, el van-e háritva?

Ellenzéki lapok mentől kevesebb érdemet engednek mindezekben gr. Péchynek és a kir. biztosítműködésnek; annál nagyobb örömmel veszik tudomásul, hogy valahára feloszlunk ezen intézmény, a mely csak akadályt képezett az unió valóvá lételeben.

A mi nézetünk e tekintetben a következő.

Gr. Péchy átalában megnyerte mindenek tiszteletét és jó véleményét, a kikkel érintkezett. Egyéni, társasági és államférfiú jeles tulajdonait készséggel ismeri el ezen országágrész.

Magatartásában különös dicséretet érdemel az, hogy ezen elkülöntött kasztok által zavart országában teljesen fölül tudta magát tartani minden kaszon.

Az erdélyi politika hagyományos hibái közt nézettünk szerint csak egy vett uralmat néha felette is, az t. i. hogy a kolozsvári viszonyok szerint itélte gyakran Erdély összes viszonyait, hogy Kolozsvárat Erdélynek tekintette.

Működése sikeréről nem mondhatunk annyi jót, mint személyes tulajdonairól. Mi nem kírjuk azon nagy tetteket, a melyekkel az uniós megvalósulásának utját lényegesen egyengette volna.

A magyar és székely faj rajongott az uniósért. Ma már a kétély és elégedetlenség is utat nyitott magának. A szászok kétségtelenül sokkal

elégedetlenebbek, mint a kormánybiztoság működésének kezdetén voltak. A románok sincsenek megnyerve, pedig Francziaország leveretései oly módon hatott rájuk, hogy a magyar állam-eszmével kibékülésük igen könnyünek látszott.

Vasutaink elkésztek és rosztal epülnek; körülük a felbomlásrahoz nagyon közel jutottak; közigazgatásunk észrevehetőleg nem javult; a törvényszékek szervezésénél előkötött sok részrehajlást és kedvezést a kir. biztosítműködés nem tudta megakadályozni. A mi előmenet a népnövelés-ügy terén történt, abban a kir. biztosítműködés része, mert azt a közoktatási miniszter kizárolag saját közegeivel intézte.

Tartozunk azonban az igazságnak azzal, hogy a helyzet rosszabbá lételét vagy nem javulását sem tulajdonítjuk a kir. biztosítműködésnek.

A központi parlament és az azzal összeforrott kormány annyira kezükben tartják — a dolog természe szerint — az összes állami hatalmat, hogy rajtuk kívül álló közigazgatásnak kezdeményezést és független politikát követelné.

Bajaink forrása ott fekszik a központban, és főkép azon körülmenyből származik, hogy államunk sorsának intézői nem ismerik saját tapasztalásból sem az erdélyi viszonyokat sem az erdélyi embereket; hanem feltétlenül mások információjára szorulnak.

És e tekintetben el kell ismernünk gróf Péchy működésének érdemét, a mennyiben az ő informatiói rendesen emelkedettébb és függetlenebb szempontból történetek, — nem hordozták magukon az elfogultság vagy egyéni érdek békelyegét: mint oly sok erdélyi képviselő.

Mivel azonban a kormány Pesten van és a képviselőháztól függ, — önként következik, hogy képviselőink véleményezése sokszorosan több befolyással volt Erdély sorsának intézésére, mint a kir. biztosítműködés.

Nézetünk szerint gr. Péchy jól töltötte be hatáskörét, mivel nem rontott semmit. Közve-

tett uton még használt is sokat, főként az által, hogy példát adott, miszerint az állami érdek nem zavarandó össze a kasztérdekkel.

Hogyily nagy tehetségű férfi is csak eny nyit használhatott, abból kitűnik, hogy a kir. biztosítműködés intézménye nem talál be egyéb állami intézményeink közé; következőleg nagy ideje volt, hogy eltöröltessek.

A magyar távirda-intézetről.

Az „Österreichisch-ungarische Post“ 33. számának a magyar távirda-intézetről szóló cikkére Sz. J. helybeli m. k. távirásztól körül-belül ezen megjegyzések vannak:

Az említett cikk ismét nem egyéb mint a magyar falak mordulása és fogesikorgatása. Az absolutizmus ezen kuvaszai nem tudják elfeledni az 50-es arckadai időszakot, midőn a magyar „provincia“ szabad zsákmányukra volt adva. Az áron túl behuzott farkal ugatnak a szép udvarra, melyen annyi jó falatot kellett hagyniuk, miután a gazda a bitorlókat végre is kiverte.

Megkísértették ezelőtt a magyart kötelen vezetni a germanizációra s mivel nem buldogultak, mézes madzaggal akarják kicsalni magyarságából, de ez sem fogott s most szidják mint a háztetőről a kecske a farkast.

Haragudnak hogy a magyar többé nem földöntött, hogy nem egész idegen saját házában; igazságtalannak tartják, hogy Magyarországon magyar intézetnél mért alkalmaznak magyarokat is.

Ily gyűlöletes hangulatnak tendenciozus kifolyása a szóban forgó cikk is.

Czikkiró ráfordítás a m. k. távirászati főigazgatóra s vádolja őt, hogy magyarul beszél és intézkedik, hogy a más nemzetiségek mellőzével magyarokat alkalmazzak, kik a német nyelvből mitsem értve, a sürgönyökkel kelően nem kezelhetik és az intézet vesztét fogják előidézni. A főigazgatót magyar pasának nevezi, talán mert szívvel lélekkel magyar, ki ha használja a hiva-

TÁRCZA.

Az ember.

Mi az ember? Nagyon problématicus kérdés. A hány ember, annyi a felelet rá. Acskuláp fiai azt mondják: egy csont és izom tömeg. A természet-tudós meg így szól: élénynek, légenynek, szénenynek, phosphornak rendetlen keveréke. De már erre a költő is meg mozdul, ezt mondva: hazugság mind az, mit állítanak, mert az ember labda a sors kezében, melyet kénye kedve szerint dobál ide oda. Petőfi még tovább megy, azt mondja: virág az ember, melynek gyökere ott lenne a pokolban van, s midőn hozzá teszi a nagy költő, hogy öt erre egy böles tanította, elő áll a komoly philosophus flegmaticus nyugalommal, elhondja ö is, mintegy czáfolatul a maga nézetét; szerinte az ember a teremtmények koronája, ésszel és szabad akarral felruházott valami, egy parány, mely nagygyá lehetséges, ha az isteni adománnyal nem él vissza. Igy lehetne e kérdést még száz alakban variálni a foglalkozások különbözősége szerint. Szólhatunk szántóvetővel, röghöz kötött párának tartja az embert, egyik kezében kaszát, a másikban az ekeszarvát tartva; az iparossal, ki esak a tőke, meg a gyalu mellé tudja képzeli; a milliomossal, ki megesküszik rá, hogy az embernek egyedüli, öt megillető helye csak a pénzes zsákok között van.

E nézetek mindeniknél meglátszik a vastag egyszerűség s az, hogy mindenki a maga szemüvegén nézi a dolgot, mindenki a maga formájára teremtve szerezné látni az embert. Nagy tévedés van ez urak részéről a dolgozóban. Az ember mivolta megitélezésénél egészen más tényezők jönnek alkalmazásba, a foglalko-

zások különbözősége kívül marad a számitáson. Akkor kapunk csak teljes képet az emberről, ha más alapra állunk, más oldalról világítjuk meg a kérdést. Már az az általános elfogadott téTEL, hogy az ember oly valami, kiből minden lehet, állításunk mellett bizonít, s azok ellen, kik e vagy aina foglalkozásban keresik az ember ismeretéhez a megtaláló kuleset. Az ember oly universális tehetségekkel van megáldva, melyenkel a teremtmények egyike sincs. E tehetségeknek kifejlése, fokozása az égalj, s más természeti viszonyok befolyásával következében a hatályosság szempontjából módszerrel szennyezhet, de e módszerrel magát a lényeget, az alapot soha sem érinti; mert az minden körülmenyek között ugyanaz.

E véleménynyel esak látszólagos ellentében van az a nagy különbözőség mely a fehér európai, és az afrikai bennszülött miveltsége között létezik, de tulajdonképpen mitsem bizonyít, mert ez is keblében hordja már emberi származásánál fogva azon mivelődési alaptényezőket, melyeken európának jelen miveltsége áll. Hogyan nálunk hamarabb fejlődnek a mivelődési viszonyok mind ott, azt a kedvezőbb természeti viszonyoknak köszönhetjük, mely arra képesített, hogy hamarabb ébredtünk fel az emberi hivatás magaslatára, mint ök. De a lehetőség, hogy ök is azzá legyenek, mivé az embernek lennie kell, bennök is ugy meg van, mint bennünk. A különböző esak az, hogy ök későbbre ébrednek annak tudtára, mint mi.

Maga a természet folyása is nagyobb segítségre van, sokkal nagyobb mesterünk, sokkal többet tanulhatunk, mint ök. Nálunk az örököslő változás, a szüntelen mozgás a természetben, mely körülmeny igen alkalmas, hogy példáján indulva szüntelen munkára, szakadatlan előhalásra buzdulunk. Nálunk az örököslő egyhangúság, a nyomasztó mélység, mely előfjárja a munka-kedvet, csökkenti az akarat erőt.

E körülmenyöt én igen lényegesnek tartom a mindenki körülmenyéhez a számitására. Mert kétségtelen, hogy tetterőnek fokozására igen jótékonyon hat, ha a természet változatosságában saját életünk befolyására ismerünk. Ha látjuk a természetet, mily ifjui lelkességgel fog munkálhoz tavassal, lehetséges, hogy leengedjük az ifjui órákat tétlenül. Ha látjuk a nyárt érlelő melegével, mint végzi el a tavasz által reá hagyott műfolyamot, mint érlel minden: lehetetlen, hogy férfit korunk, a komoly munkák kora esztünkbe ne jusson, s ne igyekezzünk megszerezni azon élet-alapfeltételeket, melyeket eddig fiatalkorunk lehetetlenné tett. S mi jól esik egy elvégzett munka után nyugalmat dölni, ha látjuk maga a természet is nyugalmat óhajt a tél fehér leple alá vonva magát.

E körülmenyöt csak azért hoztam fel, hogy kézszelfoghatólag kimutassam, miszerint az európaiak nagyobb miveltsége korántsem onnan van, mintha tökéletesen szellemi tulajdonságokkal volnának megáldva, mintha tökéletesebb lények volnának, hanem mert egyéb tényezők mellett maga a természet fejlődése is arra tanítja meg, mit, hogyan és mikor kell eselekedni. A különböző természeti viszonyok, különböző lelkületeket teremtenek, ezek pedig most gyorsabb majd lassabb fejlődést. De a fejlődés lehetősége mindenknél ugyanaz, mert az emberi természet alapjaiban egy és ugyanaz.

Hogy ugyanazon képességek, tulajdonok mellett az emberi fejlődés különböző irányú, s nem egyforma hatályosságában is, a természeti viszonyok behatására következében, nem szükséges különböző világ részébe menni példáért; európa mivelődési történelme is ad bizonyosságot. Egy Danto, Cervantes, esak is a középtenger mellett örökké mosolygó ég alatt, dús növényzet mellett énekelhetnek ugy, és olyan tárgyakat; mig Ossian dalai és a finn „Kálevála“ csak éjszakon láthatnak napvilágot. Itt is, ott is a természet behatását lát-

talos nyelvet és intézkedést, azáltal hazafui kötelességet teljesíti. Mi a mellőzést illeti, czikkirót megezásfolja a távirda-tisztek névsora, melyben a nem magyarok bizonyára nagyon szép számmal vannak képviselve.

A főgazgatónak elismert érdemei ezen — nálunk még fiatal — intézet gyarapításában szembetűnök: 5 év alatt a vonalok száma megtizszeresedett, és daczára a rossz időjárás miatti sok vonalzavarnak a közbizalom mind gyarapodik, mit a stürgönyök nagy szaporadása bizonyít. Mi a távirások anyagi állapotát illeti, tudják hogy annak jobbitása nem egy emberen áll. Remélhetni hogy a jövő országgyűlés minden ezen bajokat orvosolni fogja.

Czikkiró tovább tudatlanoknak s a német nyelvből egy betüt sem értőknek állítja a magyar távirásokat. Pedig a távirdai pótanfolyamra való pályázat kellékei között olvashatni „8 gym. osztály vagy föreal iskola jó sikkerrel lett végzése“ s „a német nyelv tudása“; ha czikkiró valaha volt ilyen iskolákban tudhatja, hogy a jó érettsgégi bizonyítvánnyal bírók nem szoktak tudatlanok lenni és tanodáink szervezeténél fogva a német nyelvből okvetlenül tudniok kell annyit, mennyi a sürgönyök megértésre szükséges. Ettől eltekintve több eset van reá, hogy derék tanult magyar ifjak nem véttettek fel azért, mivel a német nyelvből nem feleltek meg teljesen az igényeknek. Alacsony rágalmazásnak bizonyul ezek által czikkirónak azon állítása, hogy képzetlen emberek, borbélylegények satb. alkalmaztatnának távirdai tiszteknek. Nem olyan könnyű ám most hivatalba jönni, mint a boldog emlékü 50-es években, midőn a közsézs szerint „fogták az embert“ s mikor talán még czikkiró is hatalmas „beczirkér“ lehetett, még nem szorulván arra, hogy becsületes testület hirnevében turkáljon bizonyos lajtántúli intentiók számára.

A sürgönyök csoránkítását illetőleg, fogják meg czikkiró és a „Kronstädter Zeitung“ egymás füleit, és vezessék egymást a helytelenség valodi forrásához — a feladókhöz. Ha ezek helyesen, tisztán és érthetőleg adnák fel a sürgönyt, bizonyára a címzettek is helyesen és érthetőleg kapnák meg. De rendesen pár kibetűzetlen sort dobna papirra és feladják sürgöny gyanánt s ha az átvevő távirász kérdezősködik, még boszantó vagy nevetséges feleletet nyer. Igy például egy feladó ezeket mondá a kérdező tisztek: „Küldjék csak ugy el, az én írásomat ismerik, elolvassa a kinek szól.“ Ezeknél eszembe jut czikkiró, ki a magyar távirda körülmenyeit nem ismervén, vagy ismerni nem akarván — nyújtotta be kéziratban czikkét az „Österreichisch-ungarische Post“ szerkesztőjének.

juj megtestesülve. De a mig Cervantes ragyogó képzelme tündér ligetek között jár, a kálevála csak hideg jéghalmokat rajzol.

Bármily nagyra is legyen az ember hatalmával, bár mennyire magasztalja erejét, melylyel a természetet meghódította, szolgájává tette, bizony a természetnek is megvan a maga észrevétele befolyása az emberre, talán még nagyobb mértékben, mert ez az ember belső lelkületére, lényére gyakorol ellenállhatlan befolyást.

Helytelen felfogás, hogy az ember minden nemesebb tehetségeket magának arrognál, a többi teremtményektől megtagad minden. A minden nap tapasztalás, magának az embernek fáradozása bizonyít ellene. Ez általánosan elfogadott elnevezésnek, „oktalan álla“ alig ha van ma már megállható alapja. A midőn magunkon kívül minden élő állatot oktalanak nevezünk, nem jut-e eszünkbe a részegs fuváros lova, mely parancs szó nélkül áll meg minden kocsma előtt, s nem mozdul minden nőgatás daczára addig, míg gazdája el nem végzi átkozott foglalkozását. Ha egy circusban végig nézünk egy lovak által lejtett francia négyest, nem jut-e eszünkbe, hogy itt a nyers összönön kívül valami egyébnek is van szerepe, mely nem messze áll az ésstől. Mondjunk bármit, kereszteljük el öket oktalanoknak azt nem disputálhatja el senki, hogy sok közös jellemvonással birnak. Felfogó és ismerő tehetség, — e két fő tulajdonsága az ember szellemi lényének, — oly bámulatosan magasra fokozható az állatoknál, mely komoly gondolkozóba ejti a teremtmények koronáját, s ezen kérdést támásztja lelkében: vajon joggal nevezhetjük-e őket minden tekintetben oktalanoknak.

Erre azt mondhatnák sokan, jól van, elismerjük, hogy vannak tehetségek, melyek az állatokban magasra fejleszthetők. De a fejlesztési műfolyam alatt az állat nem merő passivitásra van-e kárhoztatva, nem azt és úgy tanul, s reproducál-e valamit, a mint azt az ember

Hazai közügy.

A karlóczai felszabadított congressus tagjai tüntetésekkel készítnek a magyar kormány ellen. Miletics és ujjvidéki társai egy emlékiratot akarnak a néphez intézni, melyben eljárasuk igazolva és a felszabadítás törvénytelensége bizonyítva lenne. Komolyabb zavaroktól is tartanak. Kormányunknak határozott rendszabályokhoz kell folyamodnia.

Deák és a kormány között a föltétlen egyetértés helyreállt. A Deákpart e hó 2-án tartotta első konferenciáját. Az országgyűlés 3-án nyílt meg, elnöke Bittó igazság ügyminiszter lesz, ki a kabinetből kilép; tárczaját hir szerint Pauler veszi át, kinek helyébe Zichy Antal volt pestvárosi tanfelfüggetlennel emlegetik. Szlávy kereskedelmi miniszternek bizalmai nyilatkozatot nyújtották át a pesti iparosok és kereskedők.

Az országgyűlésnél a jobboldali, balközépi és szélsőbaloldali clubban s a menzetiségi páron kívül lesz egy szász clubb is!

Külföld.

Az uralkodó német fejedelemek nagyrésze jelen lesz a berlini találkozáson; eddig be vannak jelentve: a badeni, weimari, schwerini, oldenburgi nagyhercegek, az anhalti, kóburgi és altenburgi, schaumburg-lippei, schaumburg-rudolstatti és lippe-detmoldi hercegek. A szász korona-herceg saját atyját fogja képviselni.

A „Petersburger Zeitung“ ezeket irja az új szerb fejedelemről: „Minden jel azt mutatja, hogy ha Milán kellő időben jól használja fel az eseményeket, melyeknek mulhatlanul be kell következniök, akkor Szerbország függetlensége önmagától és nehéz áldozatok nélkül fog ölelkezni, mely természetes folyamot a túlbuszgalom és rohamos törököt csak akadályozná.

Milán fejedelem zokon vette a belgrádi díszlakoma alkalmával tartott izgató beszédeket, és egy pesti szláv pánszlavistikus felkészülete után a lakomának véget vetett. Mondják, hogy az új fejedelem nem táplál ellenséges érzelmeket a magyarok ellen.

Romaniaban oct. 1-jétől kezdve minden ezrednél ezrediskola lesz 4 osztályosan melyekbe a katonának képességeikhez mérvé beosztatnak. Jassyban hadapródi, Bukarestben tiszti iskola és hadi akadémia nyílik.

A spanyol választásoknál 371 képviselő között 270 a radikális miniszteri párhhoz tartozik, a köztársaságiak 75-ön vannak és csak 25 conservativ.

Tanügyi hírek.

Az idei pótanfolyam hallgatói dicséretes buzgalommal használják fel a tanfolyam idejét. A minden nap rendes 4 tanórás mellett még naponta tornászathban és énekben gyakorolják magukat. A magyar osztály azonkívül műhészeti előadásokat is fog hallgatni Mátyás M. urtól, ki e célból jött be Aldobolyról. Berzenczey hadnagy ur a katonai gyakorlatok oktatására ajánlkozott. Nehányan a vivásban is szándékoznak órákat venni a tornászmestertől.

Több pécsi és baranyamegyei polgár nyilt kérelmet bocsátott ki Pécsen felállítandó m. k. egyetem érdekében.

Harczi jelenet Kézdi-Vásárhelyen augustus 25-én 1872.

Harsog, sikolt a riadó; rémesen viszhangzik a lármadob pergése a falakon; száguldó paripák vaskörme esattog a kövezeten; honvédítisz és neuntisz szilaj gyorsasággal rohan pihenési vagy szórakozási helyéről előbb szállására, aztán podgyászostól a piactérre; öreg mámák jajveszékelnek; ki tüztöl, ki ellentől remeg; mindenütt zaj, zsbongás: csak egy férfi marad nyugodtan, kit a zaj nem izgat, mert az egészetől — s ki büszke örömmel nézheti a hullámzó sokaságat, melyből a varázs-gyorsasággal kifejezetten példás esetbenne a polgárt és katonát egy személyben. E férfi Tuzson János ur, a m. kir. 24. számu honvédzászlójáról derék parancsnoka, ki ezen vasárnap délutáni órában, tehát a legváratlanabb időben, rendezett kísérlet által fényes bizonyítványát szolgáltatá annak, hogy nemcsak rideg katonai szigor, hanem emberies nemes bánásmód által is lehet jól fegyelmezett ügyes hadi népet teremteni.

Az egész tréfát oly hadvezéri titoktartással rendezez nevezett őrnagy ur, mikép nemhogy hozzá méltó tiszttársainak, de söt családjának sem volt sejtelme a felől. —

Nem lehetett csekélyebb öröme Kinizsy honvédlovas főhadnagy urnak, ki a város legtávolibb részén szállásolt huszárjaival oly gyorsasággal termett a piacra, mintha a repülő huszármenték s a piros csákok lengő bokrátai csakugyan solymok evező tollai lettek volna. Ugyan nem örvendhet-e egy lovassági parancsnok akkor, ha — mint itt látók — nemcsak legénysége, hanem lovaik is ugy be vannak gyakorolva, mikép — a vezetékeket sem véve ki — alig 10—15 perc alatt zakk und pakk a helyszínén rendben áll az egész csapat? S mind ez nem bot és durva hatalom, hanem tűnitő tapintat s idomító ügyesség nemes műve.

En, kit a katonásdi már csak kedves hazám sze-

vele megérteti; mig az ember önmaga mivel magát, tehet aktiv működik saját javára.

Vajon lehetne-e valamit „megértetni“ velük, ha nem birnának oly tehetségekkel, melyek valaminek megértésére okvetlenül szükségesek. A vakot hiába viszed pincéből napvilágra, még is vak marad; a süketnek oknélküli beszélsz, érthetlen maradsz előtte, mert hiányzik minden lehetőségek alapfeltétele.

Igy van ez az állatoknál is. Mihelyt az ember velük foglalkozik, elárulta, hogy e szót „oktalan“ nem veszi komolyan. Hiába való fáradtság volna öket valamire megtanítani, ha erre hiányoznák minden alaptényező. Hogy ezek csak az ember által fejleszthetők ki, mitse változtat a dolgon, s nincs semmi békéhető ok, öket semmi ész nélkül képzelní.

A külömbég csak az, hogy ők a teremtés egymásból folyó láncolatának alsóbb rendű tagjai, s mintegy valaminek vagy kinek, a láncolatban első szemének kell lenni: ez maga az ember. Ez természetesen nem azt teszi, hogy az első szem a tökélynek netovábbja. A tökély oly minden fogyatkozás nélküli egésszét jelent, mely a hiánynak még a legkisebb árnyát is kizárja.

Az igazi tökély absolut és örök, mint az istenség eszméje, melyet szeretünk vele felruházni. Az pedig melyet emberekre alkalmazunk, csak relatív, s ép ezen viszonylagosságánál fogva sok benne a fogyatkozás; minél közelebb hozzuk az absolut tökélyhez, annál több hiányt és kivánni valót találunk fel benne. Ellenben, ha a láncolatnak első szemét minél alantabb állóval viszonyítjuk, a tökélynek annál nagyobb mértékét fedezzük fel az elsőben. Ebben nyilvánul a közösséges életben szokásos tökélynek relativitássá. Bár mennyire magasztalja az ember eszét, lelke tehetségeit, messze hátra marad az igazi tökély mögött; az istenség nem ezt, hanem csak az utána való vágyodást oltotta lelkünkbe. Sokszor megjelenik ugyan az ember lelke sze-

mei előtt, fut, szalad, fárad utána, de soha elnem érheti, csak a hő vágy nő, azt elérhetni.

Igy fejlődik az emberiség, így ösztönzi a remény fokról fokra, eképpen alakulnak meg az emberiség minden időben a történelmében az egyes korszakok. minden korszak vége egy megnyugvást jelent csak, s nem a törökötések kialvását; valamint minden kezdet a soha nem nyugvó lételeknek ujra sikra szállását. Az emberiség minden időben a története, és a kis gyermek élete sok hasonlót mutat. Ez ha völgyben játszik, az előtte felmagasuló hegyre kivánkozik. Vidd fel a tetőre, s bizonyos lehet, hogy kezét nyújtja a magasba. A külbömbég csak az öntudatos működésben rejlik, mely az emberiség minden időben a veres fonalként huzódik kezéssel.

Ily szoros összefüggésben van az egyes ember működése az emberiség minden időben, mert hiszem ezt az egyesek összeműködése képezi. A történelm egyen szokszor mutatja az ellenkezőjét, minden időben egyes emberek akaratán fordul meg a világ sorsa. Atilla látszólag egyedül csinálta a világ történelmet, míg élt. De csak látszólag. Ő volt ugyan intéző szellem, ki milliók akarata felett korlátlanul uralkodott, de az eseményeket előidéző ok azon száz ezerek voltak, kik szolgai hűséggel állottak ki az első parancsszóra a csata-síkra. A felelősség minden esetre őt tereli egyedül, mert csak neki volt akarata, a többi csak eszköz volt kezében, öntudatlanul működött, de azért minden egyesnek megvolt a maga része az események előidézésében. Minél inkább terjed az igazi demokratia a valódi szabadság eszméje, annál inkább szaporodik azoknak száma is, kik felelősség mellett alkotják meg az emberiség minden időben a történelmet, uraik lévén eselekedeteiknek. Minél tovább haladunk a műveltségen, annál kevesebb az intéző hatalom egyesek kezében, annál nagyobb mértékben oszlik meg az összeg között.

(Vége következik).

retete miatt érdekel, néma belső örömmel látám meg-hazudtolva azoknak állítását, kik aránylag ily gyors-élohaladás mellett is mondognak, hogy honvédségünk nem életrevaló intézményt.

Vajha minden honvédállomás ily derék parancsnokkal dicsekedhetnék a széles hazában! uly még tán mi is megérhetnök, hogy a hazának minden polgára kész katona s egyszersmind honpolgár is lenne!! —

Egy rokkant huszár.

V e g y e s.

(Damjanies János özvegye) egy levelet intéz a „Magyar Ujság”-hoz, melyben kijelenti, hogy a vértanuk sirja, melyet lapunk is említett, nem volt elhagyatva, hogy ő a tememet már rég óta át akarta helyezni a családi sírboltba, de eziránt kérelme megtagadatott. Fel-szólítja végre az aradi vértanuk emléke felállítási bi-zottságot, hogy a 34,000 frtot minél hamarabb forditsák a kitűzött cédra.

(A bécsi burg) kiépítését a delegatió ügyévé akar-ják tenni. Hát a budai királyi palota kiépítését Bis-marckra bizzák?

(A frankfurti 10. német jogászgyűlésre) mintegy 600 résztvevő érkezett; a büntetjogi szakosztály elfo-gadta Jaques (Bécsből) indítványát a sajtóipar korláto-zásának mellözésé, a cautio kötelezettség, hirlapbelye és köteles példányok és a lefoglalás megszüntetésére nézve.

(Döllinger, a müncheni rector) atya, fiával együtt sok évet működött a müncheni egyetemen. Az atya és fia közt lényeges nézetkülönbségek léteztek. Az öreg Döllinger mondá egykor egy előadásában: „Uraim! 40 év óta vizsgálom bonezkéssel kezemben az emberi tes-tet és még nem találhattam meg az ugynevezett „em-beri lélek” tartozkodási helyét. Aki ezt egészen biz-tosan akarja tudni, menjen Ignácz fiám előadásaira, az majd megmondja!”

(Thiers kabátja.) A francia köztársaság elnöké-nek tudvalevőleg néha igen sajátságos szokásai vannak. Trouvilleben nem rég a löpróbánál oly rövid kabátban jelent meg, mely önkénytelen mosolyra indítá a jelenlevőket. „Ne nevessék ki öröök, uraim, az embe-rek legszerencsétlenebbikét”, így szolt az elnök, ki szabójával örökök harcz és háborúban él. A legszomorúbb kénytelenségből vettet fel a kabátot. Az, melyet Páris-ból magammal hoztam, már oly roszt állapotban van, hogy becstílettet többé alig viselhettem. Tegnap küldött szabóm egy ujat, mely szerencsétlenségemre kissé hosszu volt. Soha se küldjétek vissza, mondám nömnök, a régit már nem használhatom s mig Párisból az új is-mét visszakerül, kénytelen volnék ingujban a szobát örizni. Vágj le belőle 15 centimetert, hogy holnap fel-huzhassam. Azt a diplomatai jártasságot még nem sá-jítítottam el, hogy az ily házi üget a feleségek titok-ban kell megmondani. S képzeli, mi történik. Nóm az est folyamában észrevétenél fölrehúzódván, levágja kabátomat s azt szépen elkészít. Dosne kisasszony, ki hallotta társalkodónökkal együtt a feleségeinek osztályrészül jutott feladatot, látván kabátomat látszág-érintetlenül heverni egy széken, lefekvés előtt ismét levág belőle 15 centimetert, s azt beszegyén előbbi he-lyére viszi. A társalkodónö, ki reggel korán kelt fel, azon hitben, hogy nóm elfelelte a kabátot megigazi-tani, ismét levág belőle 15 centimetert. Az eredményt látják uraim, ne nevesenek egy szerencsétlen emberen, ki megfogadta, hogy soha többé nem fősvénykedik — a kabátcsináltatásban. Jó adoma, csakhogy olvastuk már valahol, valaki másról.

(New-Yorkból) írják a „Magyar Politikának”, hogy az ottani jelentékeny számu magyarok egyletet alakítottak, mely az egyesült államok elnökválasztásánál a republikánus Grand mellett agitál; a társalgási és tár-gyalási nyelv természetesen a magyar. Grant kijelen-tette, hogy a szabadságserető magyarok támogatása valódi büszkeségére szolgál.

(A magyar pénzügyeket) illetőleg a „N. fr. Presse” arról értesül, hogy az országgyűlés megnyitása után Kerkapoly egy terjedelmes jelentést fog a ház elő-terjeszteni. Ezén előterjesztés annál kimerítőbben lesz szerkesztve, miután Kerkapoly egyuttal bebizonyítani akarja, hogy a báesi sajtók nélkül támadta meg a m. kinestári gazdálkodást. Mondják; hogy Kerkapoly ez alkalommal azt is ki akarja nyilatkoztatni, hogy kölcsönt nem keres és nincs is oka keresni. De a „N. fr. Presse” ellentétben arról is értesül, hogy Lónyay szórakozás kedveért tett utazása alkalmával már elő-leges szerződést kötött kölcsön felvétele iránt.

(Az osztrák-magyar községi képviseletek) a magyar kormány által történt betiltása és a karloczai congres-sus feloszlata sok a kormány sőt uralkodónk ellen

tervezett tüntetésnek vette elejét. Azon magyarországi szerbek ellen, kik a diszlakoma alkalmával a Szerbországgal való egyesülésre köszöntötték fel, a kormány pert fog intézni.

(Posta rablás.) E hó 12-én reggeli 7 órakor, a Margitáról Székelyhidra járó postakocsi, midön a monostori erdön átjött volna kirabolatott. A 12—13 éves postakocsis (ily gyermekek bizzák a postát?) két oláh ember által fához kötötztetett s a postamálhát kibontva, minden levelet feltörtek s a pénzeket összeszedték, ma-gokhoz vették, a kocsist pedig az erdön ott hagyta, ki magát okkal móddal megszabadítván, egy órányi késedelem mellett Székelyhidra megérkezett. A csend-biztos honn nem létében azonnal két csendőrt küldötték a postakocsossal helyszini nyomozásra, s felhívatt a margitai csendbiztos is. Mennyi a kár, biztosan nem tudni. A rablók botokkal voltak fegyverezve a kocsit az országutról leterelték.

(A kolozsvári piaristák) templomában levő Maria képről egy fodrászsegéd, magát a templomba záratván f. hó 15 ezereket érő ékszeretet orzott el. Nagyváradon elfogták s ő bevallotta tettét. Távirtak Kolozsvárra de innen azon felelet érkezett, hogy minden rendjén van. Erre a tolvaj és felfedezője Kolozsvárra szállítatta, hol végre kitünt, hogy esakugyan lopás történt. A házfönlök megjegyzé, hogy maguk se tudjuk, mennyi ott a kincs. S e rengeteg kincsekkel az ékszeretet viaszszaszorozó rendőrnek — két forintot adtak.

(A cholera) meglehetős mérvben uralkodik Galiciában, 23 helységet látogatott meg eddig, hol 336 beteg közül 104 halt meg.

(Tűzvészek.) Daczára az országszerte uralkodó eső-zéseknek, a tüzesetek napirenden vannak; fájdalom igen gyakran 10—20 gazda s több egyszerre esik áldozatul; az egyes apróbb tüzesetek számtalanok. Az emberek gondatlansága cséplés körül, istálóban pipázása stb. meg-foghatlan, s aztán a vigyázatlannal együtt többnyire a gondos, szemes gazdák is, sokszor egy fél falu áldozat-tul esik. Számtalan esetek közül megemlíti Héviz, Szt.-Márton, Léczfalva, Tatrank, Rahó, Vásárhely, Homrod, Baczánfalva, Retteg, Ajta, Rücs, Arkos, Monostor, Taplóca, Szt.-Miklós, Széplak, Burjános, Hollak, An-gyalos stb. helységeket, hol kisebb-nagyobb tüzek pusztítottak.

(A „Kolozsvári Közlöny”) szeptember 1-jétől minden nap egész nagy iven jelenik meg.

(Német lapokban közelebbről olvastunk,) hogy német anthropologok stuttgarti gyűlésén Dr. Luschka Thübin-gából egy 18 éves leány koponyáját és agyvelejét mutatta be, ki teljes örvülségben halt meg a stettini té-bolydában; az agyvelő csak 32 latot nyomott, tehát egy harmadát a rendes sulynak — a gorilla agyveleje 40 at sulyu. Az összehasonlításból kiderült, hogy az em-be-ri agy még a legalsóbb fokú kiképzésben is merőben különbözik a majométől, mit a tudós tanár érvekkel bizonyított be, Vogt theoriája ellenében; különösen hi-vatkozott arra, hogy Vogtnak soha se állott rendelke-zésére egy mikrocefal (kisfejű) agyveleje, hanem mesterséges készitményekkel támogatta állításait.

(A Czernovitzból Moldovába) utazók számára ren-delt cholera-veszegzár 24 órai fennállás után megszün-tetett.

(Középamerikában összeesküvés) fedeztetett fel, mely a Guatemalai és Salvadori kormány megbuktatását célozta.

Helyi különfélék.

Egy a budai praeparandiában volt ifju ajánlkozik nevelői állandásra és privatörök adására. Tudakezdot-hatni a szerkesztőségnél.

Szept. 3-án meglátogattuk Jonescu J. D. galaczi népénekes búsueloadását, melyen maga egyedül szere-pelt saját beneficiumára, meglehetős számu közönség előtt.

Coupletjeit már hallottuk nagyobb városokban — de nem töle. Többnyire ismert trivial dallamok, román szöveggel ellátva. J. alakítási tehetségét elismerjük, a comicus jellemzések ügyesen fogja fel, noha előadásában kír a tulságos torzítás, mi a közönségre nézve ta-lán épen hatályos. Hangja a közép regiókban mozog-va nem kellemetlen, kiejtése tiszta.

Ha összeakarjuk hasonlítani más népénekesekkel, tekintettel kell lennünk a helyiségre is, mely általán nem kedvez ilyenmű előadásoknak, melyek nem foglal-koztathatók teljesen a közönség érzéket és elméjét. Nem nyújthatnak önálló műelvet, hanem rendelvén fü-szerül szolgálni feszítelen összejöveteleknel, kivált nyil-vános helyeken való vacsoráknál.

Az ilyen népénekeket a német tormának tekinti, melynek élvezetéhez a wirsli s a krigli nélkülözhetlen; a magyarnak paprika, mely gulyás és borhoz illik. Hogy

a románok e tekintetben mint vélekednek, nem tudom, de annyi áll hogy itteni románaink nem szeretnek csa-ládostól vendéglők és nyilvános kertekbe menni, kivéve zárt összejövetelekre. S ez lehetett oka, hogy Jonescu előadásait a tikkasztó légi ronda redouteban tartotta, melynek az utálatig piszkos, rongyos karzata durva ki-álló szegekkel van foltozva, a karzatszékek pedig az utolsó csapszékbe is beillenének.

A közönség különben — ugy látszik — meg volt elégdeve az előadással az ironicus és satiricus monda-tonon nevetett, s Jonescut tapsokkak, végre pedig virág-bokrétké és koszorukkal tüntette ki.

Nyilt-tér.

Bölön, 1872. szept 2.

Tiszttel szerkesztő ur!

A „Nemere” 70 számában ugy vagyok említve, mint ki a székely közigazdaság ügyében sokat írt és tett. Azonkívül nagylelkű hazafias czimmel vagyok illetve. Mindezt el nem fogadhatom. Hogy az utóbbi két füzetet írtam és kiosztottam, azt azon egyszerű indokból tettem, hogy vércimet és rokonaimat győzzem meg saját előnyükön, mi minden honfinak erkölcsi kötelessége.

Ha e két füzetbe letett nézeteimet biceses lapjában ismertetni akarja, azon örvendek közigazdaságunk érdekelben, de engem kiméljen meg olyanfélé ezimekkel.

Ószinte tiszttel
FODOR JÓZSEF.

Szerkesztői észrevétel ezen czikkre. Mielőtt Fod-or József nagyon tiszttel barátunk sértve érezné magát feleljen meg nehány kérdésünkre:

Az „Erdélyi Gazda” szerkesztőségénél tavaly ki-tett le 10 aranyt gazdasági pályamunkáakra? ki írta: „a gazdaság akadályairól,” „beszélgetések a trágáiról,” „házi kezelés vagy bérbe adás hasznosabb-e”, „az Ölt víze szabályozása”, „a burgundiai répa termesztésmodja és szüksége” „kalászos gabona letakarításánál a ka-szának a sarló felettes előnyei”, „cselédbirók felállításáról” sat! Ki végre a szerzője az előttem fekvő két új füzetnek: „Hasznos vagy káros-e a tagosítás,” „Miért nincs jövedelem a gazdászatból?” Igaz, hogy ezen iratok többnyire a Ríkán belőli nép viszonyaira terjesz-kedvén főkép ennek érdekeit képviselik, de azért nincs megtíltva a hasonló körílmények közt élő egész szé-kelyszégeknek, ezen nézeteket fontolára venni és hasznára fordítani. Ha a székely nép főleg az utolsó két füzet nézeteit sajátjává teszi és azok szerint intézkezik és működik, a mag elhíntjét a mi szerzőjét nagy jótevői sorába méltán iktathatja.

A könyvek ingyenes kiosztásáról szóllani sem akarunk, esak annyit tartunk megjegyzendőnek, hogy a szó a tőtnek ébresterje, hogy a helyes, alkalmas, jóakaró szó magára is valódi tett, s hogy számos hazafias nép-szerető írók csalében működve többet tett a haza ja-váért, mint sok önző hivatalnok és szorgoskodó kép-viselő.

Állításunk mellett maradunk és bocsánatot semmi esetre sem kérünk.

Szerkesztőség.

	Pénz.
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	71 40
" " " papírban	66 50
1860-ki sorsj. kölcsön 100 frt.	105 —
Nemzeti bank részvény	882 —
Hitelintézet	341 10
London	109 —
Ezüst	107 65
Napoleond'or	8 70 1/2
cs. k. arany	5 25
Lira	10 08
Magyar földteherm.	82 —
Bánáti	81 —
Erdélyi	79 —
Porosz tallér	1 65
Ikosár	1 67
Rubel	1 66

Ideiglenes szerkesztő: Herrmann Antal.

4 elemi osztályt végzett jó családból való mint

GYAKORNOK

nagyon kedvező feltételek mellett azonnal alkalmazást nyer

Gáspár Antal

kereskedésében Baróthon.

Jelentés.

Az alólirt vezérügynökség tisztelettel hozza a t. cz. közönség tudomására, hogy Brassóban Kammer Ede urnál létezett főügynökséget

Zeidner Henrik és Mátyás Károly

urakra ruházta át és öket a főügynökség ezégek aláírására is felhatalmazta. Az ügyek ezen főügynökség-nél mint az előbbinél intézettel el.

Kérjük a t. cz. közönséget, sziveskedjék ezen jelentésünket tudomásul venni és bennünket mint eddig, ugy ezután is bizalmával szerencsétlení.

**A kolozsvári „VICTORIA”
biztosító társulat vezér-ügynöksége.**

Wagner. Szász.

Vonatkozással a fentebbi hirdetésre tisztelettel jelentjük a t. cz. közönségnak, hogy a „VICTORIA” biztosító társulat főügynökségét a fentebbi értelemben elvállaltuk, és címét mint itt alant fogjuk aláírni.

Kérve, hogy a t. cz. közönség ezt tudomásul vegye, egyszersmind bátorodunk biztosításunk ágait illetőleg a következő hirdetést közzétenni azon kéréssel, hogy bennünket legjobb bizalmával megtisztelni sziveskedjék.

A t. cz. közönséget minden esetben a leg pontosabb szolgálatról és kielégítésről biztosítván tiszteletteljesen jegyezzük:

**A „Victoria” biztosító társulat főügynökségét Brassóban:
Zeidner H. Mátyás K.**

Iroda: főtér, buzaszer.

„Victoria” biztosító társulat KOLÓZSVÁRTT,

ellátva az 1871. évi kiutatás szerint a törzs- és tartalék-tökéből és befolyt biztosítási dijakból álló

öt millió

forintra menő biztosítéki alappal tisztelettel hozza a t. cz. közönség tudomására, miszerint megnyitja az idei termésidényt.

az az biztosításait a gabonák tűzkárai ellen szálmában, szénában és takarmány készletekben valamint más ebbe vágó tárgyakban,

mire a t. cz. közönség ezennel tisztelettel felhívati.

Biztosítatnak: gabonák szabadban ugymint épületeken elhelyezett készletek. A gabonák biztosítása eleseplés után is érvényben marad, ha a mag elhelyezése az ajánlatban kijelentették.

Egyszersmind ajánljia a társaság a t. cz. közönségnak különös figyelmébe, hogy az épület biztosítás terén az ugynevezett

társas biztosításokat, árvajavak ugymint egyházközségi vagyon biztosítását is hatáskörébe vonja, miknél a biztosítási dijak külön dijszabás szerint számíttatnak és jelentékeny kedvezmények engedtetnek.

Házi butorok, fehér ruhák stb. hasonló különös kedvezmények mellett számíttatnak.

Ezenkívül biztosítatnak: Lak- és gazdasági épületek, gyárok, malmok, vasuti építések és készletek, ingójavak, áruk botlekban és raktárokban, nyers és mütermények stb. ugymint villámenesapások, lerombolások és tűzveszek alkalmaval a kihordás által történendő károk ellen.

Továbbá bátorodik a társulat a t. cz. közönséget ezennel

ÉLETBIZTOSITÁSRA

tisztelettel felhívni, mely szakban minden lehető egybevetésekkel és a biztosítási dijak a lehetőségig nagy juttányosságról van gondoskodva.

Bővebb tudósítást a jobb tájékozásra szolgáló előrajzok és dijjegyzékek ingyen kiosztása mellett legkészségesebben adnak a felügyelők, kerületi ügynökök és helyben a

„VICTORIA” biztosító társulat főügynöksége BRASSÓBAN.

ZEIDNER H.

MÁTYÁS K.

BRASSÓBÓL SEGESVÁRRA

a vaspályához szállítandó

gyors szállitmányok

felvételére az itteni ezéget

J. L. & A. HESSHAIMER

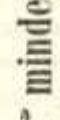
nyertük meg.

A t. cz. közönség e szerint tisztelettel kéretik, a szállítandó tárgyakat az említett üzletben (**fóter 91. szám**) feladatni; azoknak onnan való elvitelé mindig az illető elindulási napok előtt történik.

**A segesvár-brassói gyors-szállítási
intézet igazgatósága.**

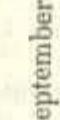
minden nap

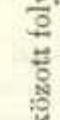
minden nap

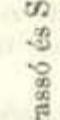
minden nap

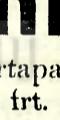
minden nap

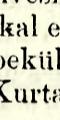
minden nap

minden nap

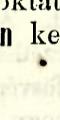
minden nap

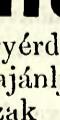
minden nap

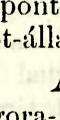
minden nap

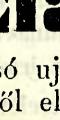
minden nap

minden nap

minden nap

minden nap

minden nap

minden nap

minden nap

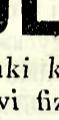
minden nap

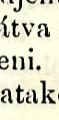
minden nap

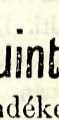
minden nap

minden nap

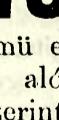
minden nap

minden nap

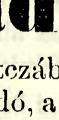
minden nap

minden nap

minden nap

minden nap

Gyorskocsizási intézet

Brassó és Segesvár között folyó év szeptember hó 4-étől kezdve minden nap közelkédkik a Gyorskocsi és pedig:

Brassóból Segesvárra:
minden nap reggel 5 órakor a „Hotel” Budapestiból. Segesvárra érkezik estve 7 órakor.

Segesvárról Brassóba:
minden nap reggel 8 órakor. Brassóba érkezik estével 10 órakor.

Díj: személyenkint 30. ért. 30 fontnyi szabadmálhával.

Az igazgatóság.

Fölvetél Brassóban a „HOTEL BUKAREST”-ben.

HIRDET MÉNY.

A Kurtapatáki községi iskola tanítói állomásra 300 frt. évi fizetéssel, egy szoba, konyha és kamarából álló szállással, egy kis gyümölcsös kerttel, melynek egy része veteményesnek használható, pályázat hirdettek. A pályázni kivánók sziveskedjenek kérelmükkel kellő bizonyítványokkal ellátva mielőbb a kurtapatáki iskolaszékhez beküldeni.

Kelt Kurtapatákon aug. 31-én 1872.

Török János,
123 1-1 iskolászéki elnök.

Az alólirtnak a magas kormánytól engedményezett

füntézetében

felvétetnek növendékek, kik a helybeli nyilvános iskolákat látogatni vagy valamely osztályra előkészülni szándékoznak. Ugyanott idegen nyelvben, mint franczia, angol és olaszban továbbá zenében is oktatást nyerhetni. A tanfolyam szepember 1-jén kezdődik. Tantervek ingyen.

Henri Burchez,
120 3-3 gymnasiumi tanár.

ORGONÁK!!!

A nagyérdemű egyház-előjáróságoknak figyelmébe ajánlja alólirt, hogy **új orgonák** jelet korszak szerinti készítését különféle disposíciókkal — elvállalja.

Ajánlja a már **ösmert jó műveit** a művészeti és zene minden kedvelőinek és megrendelésekkel pontos szolgálatot igér óleső árákkal, több évi jót-állás mellett.

Nagy József,
zongora-, harmonium- és orgona művész. Saját házában, bolgárszeg 1436 szám alatt a gőzfürdővel szemben, Brassóban.

Eladó ház.

Az alsó ujutezában a 418-ik számu lakház szabadkézből eladó, a vételárnak csak egyrészt kell kifizetni, bővebb felvilágosítást ad a „Nemere” szerkesztősége.